

HAVÄNGS MUSEIFÖRENING

SPECIALBILAGA JUNI 2015

Var ligger Haväng?

Namnet Haväng är centralt för vår förening. Vi har som målsättning att värna om Havängsområdets kulturarv och särpräglade naturmiljö och vårt "flaggskepp" är Havängs utemuseum. Men vilket område är detta och varifrån kommer namnet Haväng?

De "instängda hafsängarne"

Första gången namnet Haväng nämns i skrift är troligen i ett protokoll från enskiftet av Skepparps by 1821 (akten heter "Ravlunda 9") där det talas om de "instängda Hafsängarne". Enligt Lars Holmqvist bör Hafsängarna ha syftat på de låglänta ängsmarkerna kring Verkeåns nedre del upp till ca en km från mynningen.

Gården på fastigheten närmast Verkeåns mynning (Skepparp 11:5) flyttades vid skiftet från byn till dess nuvarande läge. Denna gård kallades först Gröndal. Någon gång före 1862 tycks någon av gårdens ägare (troligen C A Montan som ägde gården 1847 – 1880) ha börjat kalla gården för Haväng eller Havängen med betoning på andra stavelsen.

Havängsgården (Skepparp 11:5) från åsidan, före lövsprickningen. Foto Håkan Rodhe

Området kring Verkeåns mynning

Namnet Haväng (Hafäng) dyker upp på Generalstabskartan från 1862 och i tryck i Skånes Kalender 1878 (se sid 81 i "Skånes ortnamn" av Bertil Ejder, 1958) och sedan dess tycks namnet vara väl etablerat i bygden.

Ängen närmast havet på fastigheten Skepparp 11:5. I bakgrunden Lindgrens backar

Namnet Haväng kom tidigt att beteckna ett område kring Verkeåns mynning, inkluderande, utöver Skepparp 11:5 och Örakarsgården (Skepparp 6) på åns norra sida även "Hans Anderssons" (Fiskarens hus; Ravlunda 29:6) och Strandridaregården (Ravlunda 29:26) på den södra. Flera tidigare ägare av dessa fastigheter har fått namnet Haväng eller Havängen angivna på sina gravstenar.

Uttalet Havä ngen lever kvar

Namnformen Havängen, med betoning på den andra stavelsen, har blivit benämningen på fastigheten närmast mynningen (Skepparp 11:5). Denna gårds nuvarande postadress är Havängsgården, Skepparp. Ingen av de här nämnda gårdarna har namnet Haväng i sin officiella fastighetsbeteckning.

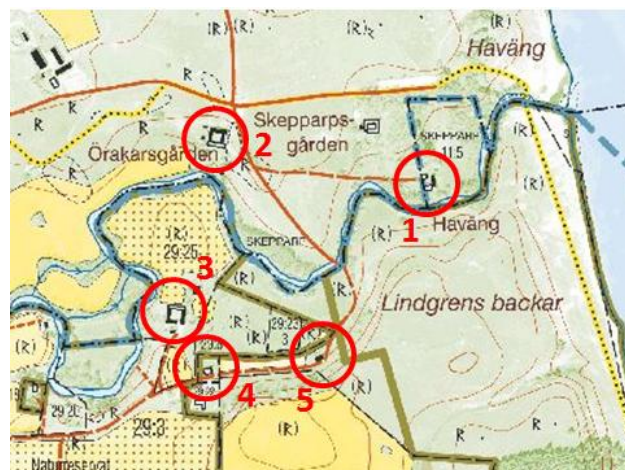
En naturlig tolkning av själva ordet Haväng är en äng vid havet. Havsängarna innefattar verkligen ängar som genom sin bördighet sticker av från de karga hedmarkerna i omgivningen. Det har också föreslagits att ordet hav skulle kunna komma från det danska ordet have = trädgård. Denna senare tolkning avfärdas dock som mycket osannolik av forskningsarkivarie Ola Svensson vid Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund. Ytterligare ett förslag till tolkning av namnet är enligt Lars Holmqvist att det skulle härröra från tyskans Hafen = hamn syftande på den viktiga roll som Verkeåns mynning spelade som utskeppningshamn för alun under 1600-talet.

Poetiska Haväng lockar

Den poetiska klangen i ordet Haväng har slagit an hos många, bland dem Anders Österling vars välkända dikt "I Haväng" från 1933 innehåller den vackra slutraden "där Hav och Äng ur blotta namnet dofta" och Dag Hammar-skjöld vars bok "Från Sarek till Haväng" från 1961 fått en stor läsekrets.

Ulf Lundells album "Måne över Haväng" från 1993 har också bidragit till att göra namnet Haväng känt hos en större allmänhet.

I början av 1950-talet inrättades det s.k. "Havängsrådet" vars uppgift var att biträda regementschefen för P2 när det gäller skötseln av Ravlunda skjutfält.

Karta över gårdarna kring Verkeåns mynning: 1. Havängsgården, 2. Örakarsgården 3. Strandridaregården, 4. "Hans Anderssons", 5. Lindgrens Länga (Rikets allmänna Kartverk)

År 1963 tillkom ett område med fritidshus i ett skogsparti ett par km väster om Verkeåns mynning. Detta område fick namnet Havängs Sommarby.

Namnet Haväng har sedermera också dykt upp i namnet på det naturreservat som nu sträcker sig från Verkeån i norr till Vitemöllas Mölleå i söder och riksväg 9 i väster: "Haväng och Vitemölla Strandbackar".

Dessa exempel visar att Haväng idag kommit att beteckna ett betydligt större område än de ursprungliga ängarna vid havet på fastigheten Skepparp 11:5 (Havängsgården) och de närmaste gårdarna uppströms.

Henning Rodhe

Havängs Museiförening
Haväng, 277 37 Kivik
www.havangsmuseiforening.se